

še enkrat dobro prekoplje, poravná in v tri čevlje široke in po volji dolge gredice razdelí.

Po sredi imenovanih gredic potegni po vervici (žnori) poldrugi do dveh palcov globokih brazdic, ki naj po pol ali en čevlj saksebi stojé, v ktere se, pred ta dan namočeno, in na zraku zopet osušeno murbno seme takó poseje, de vsako zernice kake dve čerti (linije) od družiga leží; brazdice se potem z zemljo po palcu na debelo zasujejo, in sicer takó, de se še zmirej nekoliko brazdic vidi zató, de pri polivanji več mokrote k semenu doiti zamore.

Precej po setvi, ktera se pa nima pred Velkitravnam zgoditi, se morajo gredice po malim s škropilnico poškopiti in to delo vsaki dan, če je treba po dvakrat ali clo trikrat opraviti zató, de se zemlja preveč ne presuší.

Kader pa drevesca v kakih dvanajstih ali štirinajstih dneh iz zemlje pribodejo, se morajo pri suhim vremeni še bolj pogostama zalivati, de jih pregorko sonce ne popali in ne posuší. Prevelika mokrota pa jim škodje. Če se jim, dokler so še šibke in majhne, senca iz kosmatih vej naredí, je tudi práv.

Ako se murbice takó opravljajo, kakor smo tukaj povedali, bodo gotovo tudi spešno rastle, in kolikor bodo večí, toliko menj bodo tudi polivanja potrebovale. Kdor jih tedej po primeri poliva, pleve in okopuje kar je práv, temu bodo tudi veselo rastle in do jeseni, če se jim zemlja prileže, po čevlji ali clo po dva čevlja velike. Sedej ne potrebujejo druge skerbí, kakor to, de jih živina ne objej in poškodva.

So drevesca v jeseni po čevlji velike zrastle in debelost pisavniga peresa dosegle, se zamorejo še tisto jesen v vertno šolo presaditi; če pa ne, se morajo, predenj hud mraz pritisne, v versticah osuti, de jim ne bo zima škodvati môgla.

Daneckí.

Domače zdravila.

Dopis iz Štajarskiga 20. Prosenca.

V 2. listu Novic svetovani pomoček proti otiskam in ranam z ruticami v merzlo vodo namočenimi, in na otišani del položevanimi, sim tudi jest poskusil — in hvala Bogú! čudo hitro gotovo pomoč zadobil.

Zahvalim se Vam očitno za ta dobri pomoček, in Vam pri ti priliki na znanje dam, de zoper dolgo terpeč kašelj, ki pa ne sme od notrajniga prisada izvirati, pelin práv dobro pomaga, ki je še komej nekoliko iz zemlje pognal, če ga raztolčeniga v kupici hladne vode, večkrat na dan povžiješ. Kašelj jenja in sljá do jedí se obudí. *)

F. S.

*) Svetovani pomoček zamore ob pravim času dober pomoček biti; opomniti pa moramo, de pelin vsacimu kašlju nikakor ne služi. Pelin je škodljiv, ko se je kašelj še le začel, ali kadar je z drugimi persnimi težavami združen. Pljučnica se dostikrat s suhim kašljem začne; Bog obvari takrat pelina ali kakiga družiga dišečiga zeliša bolniku dajati. Če kašelj brez vsih persnih bolečin že več mescov terpi, zamore včasih pelin pomagati, še večkrat pa pomaga gorski mah (isländisches Moos) na vodi kuhan. Tak čaj (Thee) se pije skozi več tednov vsaki dan sam na sebi, ali pa z mlekom. Vzemi v ta namen imenovaniga drobno zrezaniga mahú, ki ga na Krajnském tudi Bohinski mah imenujejo, kake 2 lota, in ga kuhaj z dvema maslicama vode takó dolgo, de ti le en maslic čaja ostane. Polovico samiga ali pa z nekoliko mlekom zmešaniga tôpliga čaja popij na enkrat zjutrej, drugo polovico pa ravno takó na večer. Tistim ljudem, ki se zavoljo dolgočasniga kašlja jektike (sušice) bojé, bo posebno teknil. — Vselej naj se pa bolnik popred z zdravnikom posvetje, ki zamore nar bolj prevdariti, ali bo práv svetvaniga pomočka poslužiti se, ali ne. Samolastno ozdravljanje je nevarna reč.

Vredništvo.

Poskusite!

Nek Anglijan je za poskušnjo vsadil podzemljice (korún) na ledíno, ki je že okoli 70 let zapušena ležala, misleč, de bi morde taka zemlja podzemljicam bolj teknila, kakor navadno, leto za letam poredama obdelano polje. Ko je na ledini pridelane podzemljice drugo leto na navadni njivi za seme porabil, se mu je pridelk práv dobro obnesel, sosedje okoli in okoli pa so práv slabo letino imeli. Poslednje leta je to skušnjo ponavljal; zraven tega pa tudi nekoliko podzemljic navadnjiga stariga semena sadil na enako obdelano in pognojeno njivo. Te so mu slabo donesle, une pa práv bogato.

Vsak kmetovavec imá kak kosčik taciga zemljiša, kteriga za to skušnjo lahko brez škode oberne, naj ga preorje, pognojí in podzemljice vsadí. Práv bi bilo, ko bi se po takim lahkim poti seme podzemljic popravilo, ki je semtertje pešati jelo. Če bi se ravno imenovana skušnja ne poterdila, bo pa potem na preoranim kraji trava lepši rastla.

J. Pajk.

Kmetijske drobtince pobrane po raznih časopisih.

(Živ plot) je stokrat koristniši, lepši in terdnejši kakor vsak drugi. Na Tirolskim so začeli kmetovavci sploh žive plote iz smerek in beliga ternja ali glogja (Weissdorn) napravljati, ktere za ograje nar bolj hvalijo.

(Gnoj), ki ga po oznanilu 14. lista Novic slavni kemikar Dr. Liebig napravlja, so jeli tudi v nogradih poskušati. Za kraj nograda, na katerim 1000 tert stojí, je za 2 leti dovelj 5 centov taciga gnojá. Cent veljá okoli 7 goldinarjev.

(Mecesnovih drevesc) so jeli za rejo silno veliko iz Tirolskiga v ptuje kraje voziti. Tirolske kmetijske Novice pravijo: „de bi se imeli posestniki gojzdov po visocih hribih reje mecesna na vso moč poprijeti zavoljo velike koristnosti taciga lesa.

(V Mostah blizo Ljubljane) je — po oznanilu mnogohvaljeniga Ljubljanskiga nemškiga časopisa (Illir. Blatt), ki práv pridno nabera domače in ptuje zgodbe — nida vne neka krava porodila 3 teličke, močne in zdrave. Pravijo de je mati te krave enkrat clo 4 teleta vergla. — Še bolj čudno je pa, kar Tirolske kmetijske Novice v 8. listu letašnjiga leta povedó, de je 26. dan Grudnu pretečeniga leta v Haingenu na Nemškém neka krava clo 5 telet rodila, ki so bile popolnoma dorašene, vunder pa takó slabe, de so v 8 urah poginile. Tudi kravo so mogli 3. dan po porodu zaklati. — Práv poredkama se prigodí, de ima krava 3 ali k večimu 4 teleta; od peterih pa dozdej še nismo nikoli slišali.

(Sejte, sejte mačji rep (Thimothäusgras)! kličejo in priporočujejo neprenehama kmetijski nemški časopisi in ta glas se razlega od ene nemške dežele do druge. Na Saksonskim je silno veliko polja z mačjim repam in navadno deteljo posejaniga. Žlahtni gospod Wedeman, grajšak v Anrodu to mešanco posebno zató hvali, kér se dostikrat primeri, de huda zima deteljo zatara, mačji rep pa obilno pridelka da.

(Odvod strele), ki si ga lahkó vsak kmetovavec pred svojo hišo postavi, je visoki ali laški jagnjed ali topol (Piramidenpappel), kakoršni se pogostama ob stranéh cest in mestnih shodiš vidijo. Vsak vé, de blisk naj raji v visočine treši; ravno zató je imenovano visoko dervó práv pripravi strelni odvod, ki ga je tudi pred vsako hišo lepo viditi.

(V Pariz, v Pariz pojte vertnarji!) Frauen-dorfarski časopis piše v 16. listu, de nikjer kupčija s

cvetlicami toliko dobička ne prinese, kakor v Parizu, kjer je v 10. letih 5 cvetličarjev silno obogatelo.

(50 let staro kobilu) imá oskerbnik Bathovih grajšin na Angležkim, ktera se še vsak dan práv živa pred kočijo svojiga gospoda obnaša. Ovsu pa nemore več zobati, zatorej dobí otróbov, korúna in enake mehke klaje.

(Rèž o sv. Jurji v klasji). Če pomeni dobro letino „kadar se vrana o sv. Jurji v rèž skrije“, kaj pa bo letas, ko bi se bila ovca lahko v nji skrila?

Veselo oznanilo in ponižna zahvala c. k. deželniemu Ljubljanskemu poglavarstvu.

Dolgo so nam nadlegovali rokonači, to je taki potepuhi, ki so se po deželi prepletali semtertje, kradli ali pa brez ovinkov od kmeta terjali, kar jim je treba bilo. Kmetje so se jih bali, de bi jih ne požgali, če bi jim ne dali, česar so imeti hotli. Koliko smo popred po deželi od teh vlačugarjev mogli preterpeti, koliko strahú pred njimi vžiti, kakšno nadlego so ti gostači pri ženitvanji, po semnjih, cerkvenih žegnanjih in družih priložnostih delali; kaj pohujšanja in slabih izgledov so po postranskih gostnicah napravljali, ni dopovedati. Zdaj pa, bodi ga Bog tavžentkrat zahvaljen, in pa naše skerbno vladarstvo, imamo povsod mir in pokoj pred to škodljivo derhaljo! Zakaj cesarski deželni čuvaji so jim šli takó oestro za petó, de ni skorej ne duha ne sluha imenovanih gostačov pri nas več.

L. F. kmetovavci v Loskim kantonu.

Dolgost življenja.

Skušnja uči, de je 70 let (ali 7 križev) že lepa starost in de nekteri stanovi jo ložeje od družih dosežejo. Po tacih skušnjah doživí od 100 duhovnikov to starost 48; od 100 kmetovavcov 40; od 100 višjih uradnikov (Beamte) 35; od 100 kupcov in rokodelcov 35; od 100 vojakov (ob času mirú) 32; od 100 nižjih uradnikov 32; od 100 besednih dohtarjev 29; od 100 umetnikov 28; od 100 učenikov 27; od 100 zdravnikov pa le 24.

Černe bukve.

Žabjoderci.

Navadno derenje žab: jim zadnji skók odrezati, prednji del živiga života pa preč vreči, je takó neusmiljeno in grozovito delo, de so omikani ljudje po več krajih začeli taki divjoserdnosti na vso moč zoperstavljati se. Mi take grozovite žabjoderce zapišemo v černe bukve — in jih na ravnost divjake imenujemo.

Uboga žival, čez pol prerezana in na pol živa se vlačí več dni okoli deriša, predenj v hudih hudih bolečinah pogine, v zahvalo de nam je jed, živoderca pa zaslužek dala!! Nekteri gerdúni pa v svoji neumnosti še clo mislijo, de odrezani zadnji del žabam zopet doraste in de jih bojo mogli drugo leto zopet mesariti! Ni geršiga ravnanja, ko je tako mesarenje žab, namesto de bi jih popred umorili, potem pa še le iz kože devali.

Urno, kaj je noviga?

(Veselo razširovanje katolske vére v Avstralii). V Avstralii, nar pozneje najdenim novim svetu, ki imá veliko otokov v južnih straneh morjá, se po spričevanji francozkiga katolskiga misijonarja, gosp. Heurteljna katolska véra neizrečeno razširjuje. Na Sand-

vihovih otokih, kjer so poprej luteranski misijonarji svojo véro učili, do leta 1840 ni bilo ne eniga katolskiga kristjana, zdej jih je že čez sedem tavžent.

Žalostna povest.

V Gradcu bivajoči Slovenci smo žalosti polne Velikonočne praznike imeli; o Velikonoči (12. Malitavna) nam je smert pokosila gosp. Jurja Korošca, bogoslovca 4. leta, verliga rodoljuba. Ali s tem še ni zadovoljna bila, tudi gré na Velikonočni pondelj (13. Malitavna) v dvor Njih Milosti Sekavskiga škofa in tū nam vzame še k večí žalosti nar boljšiga Slovenca v celim Gradcu, častitljiviga gosp. Dr. Jakoba Košára, dvorniga kaplana premil. Sekavskiga škofa, ki je po dolgi bolezni, 32 let star, umerl. — Takó smo zgubili v dveh dneh dva verla možá v mladih letih, obá iz fare sv. Jurja na Ščavenici. Naj — nam lep izgled — v miru počivata!

Jak. Hole.

Ravno ko je pričujoči žalostni dopis natisnjen bil, smo prejeli tudi od gosp. R.... iz Gradca; koj potem pa tudi od pridniga našiga dopisnika, častitljiviga gosp. Cafa iz Fravheima oznanilo te žalostne povesti: kar nam je očiten dokazik velike vrednosti rajncih gospodov, katerih mili spomin v Novicah za prihodnje čase ohranimo.

Vredništvo.

Pohvala domačih rokodelcov.

V 1. listu nemškiga Graškiga časopisa po imenu „Stiria“ je gospod Göcel podobár in zlatár iz Krajnja s svojimi tremi sinovi vred, častno pohvaljen. Oni so že več oltarjev popravili ali iz noviga naredili, in povsod so se dobro obnesli. Njih dela sicer nimajo tako dognane popolnosti, kakor prvih podobarskih umetnikov, pa so vunder čedne in primerne in se častno ločijo od del navadnih mojstroskazov, čigar dela niso nikomur podobne. Zraven tega so imenovani rokodelci práv pridni in pošteni delavci in tudi práv po ceni delajo. Nar bolj pohvaljen je Alojzi Göcel, ki ima posebno ročnost za podobarstvo in malarijo in od kteriga imamo lepih del pričakovati, če se bo pridno po izgledih prvih mojstrov ravnal.

Vganjka.

Nekdo vprašan, koliko vas je v šoli? odgovorí: Ko bi nas dvakrat toliko bilo, in pa še 5, bi nas ravno toliko čez 40 bilo, kolikor nas do 40 še manjka.

Koliko jih je bilo?

F. M—ch, petošolec.

Popravik.

V 16. listu Novic na 64. strani v sostavku „Nova cerkev in šola v Šentjanžu“ namesto Zelišar béri Zdešar.

Današnjemu listu je perdjan tretji del bukvic pod nadpisam „Miloserčnost do žival“.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	1. Velkitravna.		27. Malitavna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	1	58	2	5
1 » » banaške....	2	9	2	14
1 » Turšice.....	1	10	1	15
1 » Soršice.....	—	—	1	37
1 » Rži.....	1	32	1	39
1 » Ječmena.....	1	15	1	20
1 » Prosa.....	1	11	1	15
1 » Ajde.....	1	2	1	6
1 » Ovsu.....	—	51	—	54